

VBO

Verbond van
Belgische
Ondernemingen

Sociale balans 2010

Hoe registreert u uw opleidingsinspanningen?

Seminars mei 2011

Michèle Claus, Eerste adviseur Sociaal departement
Klaas Soens, Adjunct-adviseur Sociaal departement

Programma

- 09.00 Inleiding
- 09.15 De vernieuwde sociale balans
- 09.45 Levenslang leren: facts & figures
België en Europa
- 10.30 *Koffiepauze*
- 10.45 Hoe vult u de sociale balans in?
- 11.30 Een tool om u te helpen
- 12.00 Question time

1. Een sociale balans: waarvoor ?

- Oorspronkelijke doelstelling (KB van 4 augustus 1996):
  - Impact meten van maatregelen ten gunste van tewerkstelling
- Na verloop van tijd:
  - Inlichtingen over tewerkstelling in de onderneming: aantal tewerkgestelde personen, personeelsverloop, **gevolgde opleidingen**,...

2. Welke ondernemingen?

- Welke ondernemingen?
  - Iedere onderneming die personeel tewerkstelt
- Welke termijnen?
  - Sociale balans is bijlage van jaarrekening, dus zelfde termijnen en regels voor bekendmaking
- Volledige of verkorte versie van sociale balans?
  - “Opleidingsluik” is hetzelfde

3. Nieuwe versie sociale balans

- Voorziet nieuwe rubriek “Opleidingen”, met aantal nieuwe begrippen:
  - Formele opleiding : klassieke cursussen
  - Informele opleiding: on-the-job training, e-learning, conferenties,..
  - Initiële opleiding: alternerend leren, industriële leerovereenkomst, ...

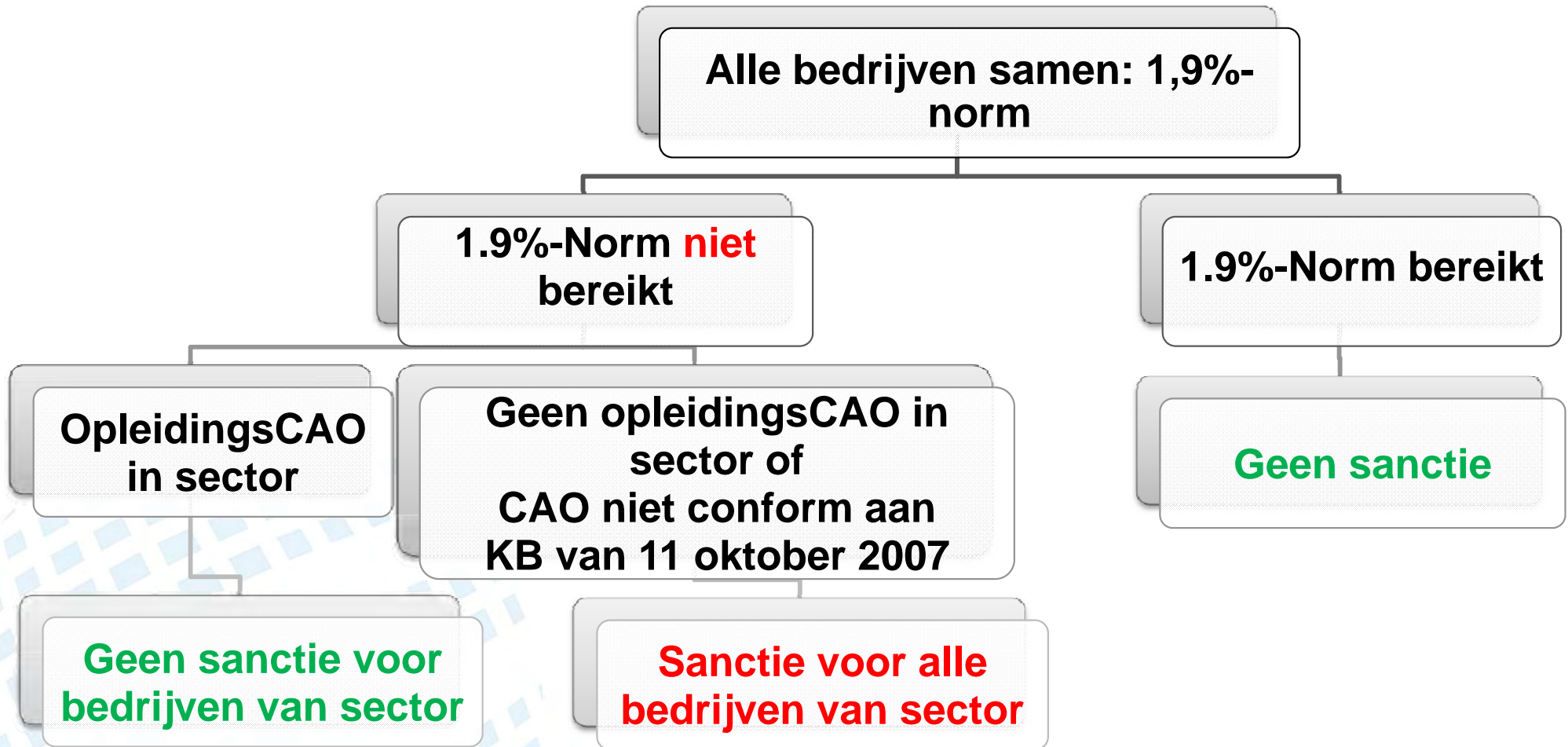
4. Waarom opleidingsinspanningen meten?

- Akkoord onder sociale partners, op gebied van opleiding :
  - **1998** : doelstelling om **1,9% van de loonmassa** aan opleiding te besteden → meting : sociale balans;
  - **Werkgelegenheidsconferentie 2003** : niet enkel kosten, maar ook **participatiegraad** meten (aantal personen dat opleiding volgt) → **50%** tegen 2010;
  - **Generatiepact 2005: controle** op 1.9% via de sociale balans en **boete** van 0,05% van de loonmassa ten gunste van Fonds voor Betaald Educatief Verlof

4. Waarom opleidingsinspanningen meten? (2)

- Akkoorden onder sociale partners, op gebied van opleiding :
  - **IPA 2007-2008: jaarlijkse verhoging** van de inspanningen van de sectoren zolang de 1,9%-norm niet is bereikt
  - **Controle: vernieuwde sociale balans** vanaf **1 december 2008**: vollediger want opname van informele en initiële opleidingen

5. Overzicht sanctiemechanisme

6.KB van 11 oktober 2007

- Conforme CAO = opleidings-CAO die voorziet in:
  - Ofwel jaarlijkse verhoging van opleidingsinspanningen met 0,1 procentpunt van loonmassa
  - Ofwel jaarlijkse toename van participatiegraad aan vorming met minstens 5 procentpunten
- Deze verplichting blijft behouden tot de opleidingsinspanningen van alle sectoren samen = 1,9% van de loonmassa

7. Controle- en sanctiemechanisme

- Op basis van de sociale balansen zal CRB ieder jaar nagaan of 1,9%-doelstelling is bereikt;
- Als doelstelling niet is bereikt, zullen de bedrijven in sectoren die onvoldoende bijkomende inspanningen realiseren (geen conforme opleidings-cao) een extra bijdrage van 0,05% aan Fonds voor Betaald Educatief Verlof moeten storten

8. Recentste ontwikkelingen

- NAR Advies december 2010: publicatie lijst sectoren waarvan sectorCAO's voldoen en niet voldoen voor 2008 en 2009, cf. wettelijke verplichting
- Groep van 10 heeft niet geëvalueerd of 1,9% behaald is
- Minister van Werk Milquet heeft besloten dat 1,9% niet is behaald
- MB van 13 april 2011 (BS 20 april 2011) : publicatie van lijsten van gesanctioneerde sectoren op basis van advies NAR, voor de jaren '08 en '09

Oproep aan alle bedrijven

- **Sociale balans correct invullen, zodat men kan aantonen dat bedrijven voldoende opleiden en sancties worden vermeden**
- **Volgende eventuele sancties zijn op basis van de sociale balansen 2010, nu in te vullen**

VBO

Verbond van
Belgische
Ondernemingen

Levenslang leren : Facts & figures België en Europa

9. Europees kader

- **Reeds in 2000 (Lissabon strategie) aandacht voor Levenslang leren**
  - Tegen 2010 **12,5%** van de bevolking (25-64 jaar) op maandbasis die opleiding volgt
  - Tegen 2010 maximaal **10%** schoolverlaters zonder diploma secundair onderwijs
  - Ruimer kader: “Van Europa de meest competitieve kenniseconomie ter wereld maken tegen 2010”
    - Opleiding draagt bij aan productiviteit, groei en tewerkstelling
    - Europese economie heeft vooral toekomst in hoogwaardige producten en diensten, die hogere kwalificaties vereisen

9. Europees kader

■ EU 2020 strategie

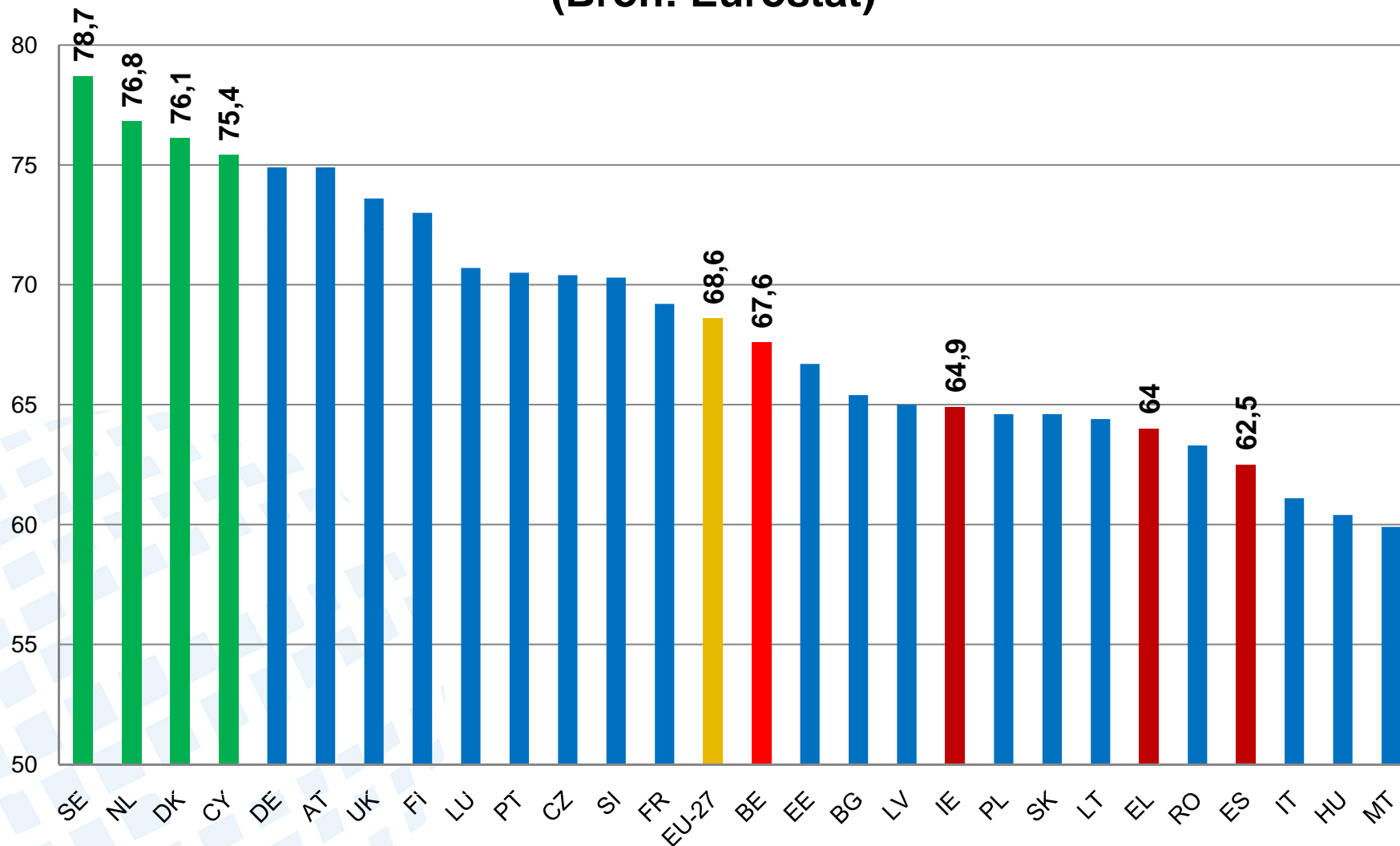
- Herbevestiging doelstelling maximaal **10%** schoolverlaters zonder diploma, tegen 2020
- Nieuwe doelstelling: **40%** van de jongeren (30-34 jaar) moet diploma hoger onderwijs behalen, tegen 2020
- Werkzaamheidsgraad: **73,2%** België en **75%** EU

■ Flexicurity strategie

- Hoge tewerkstelling, via mobiele arbeidsmarkt
- Hoge sociale bescherming
- Sterke inzet op activering en levenslang leren

9. Europees kader

Werkzaamheidsgraad, 20-64 jaar, in 2010
(Bron: Eurostat)

9. Europees kader

BELGIE	2000	2009
Levenslang leren (12,5%)	6,2%	6,8%*
Ongekwalficeerde uitval (10%)	13,8%	11,1%
Hogere scholing (40%)	-	42,0%

* 7,2% bij de werkenden, 9,6% bij de werklozen en 5,1% bij de inactieven.

EUROPA	2000	2009
Levenslang leren (12,5%)	7,1%	9,3%*
Ongekwalficeerde uitval (10%)	17,6%	14,4%
Hogere scholing (40%)	-	32,3%

* 10,1% bij de werkenden, 8,6% bij de werklozen en 7,1% bij de inactieven.

9. Europees kader

BELGIE	2010	2020
Werkzaamheidsgraad, 20-64 j.	67,6%	73,2%*
Werkzaamheidsgraad, vrouwen	61,6%	69,1%
Werkzaamheidsgraad, 55+	37,3%	50%

* = 570.000 jobs tegenover 340.000 (69,6%) bij ongewijzigd beleid

EUROPA	2010	2020
Werkzaamheidsgraad, 20-64 j.	68,6%	75%
Werkzaamheidsgraad, vrouwen	62,1%	-
Werkzaamheidsgraad, 55+	46,3%	50%

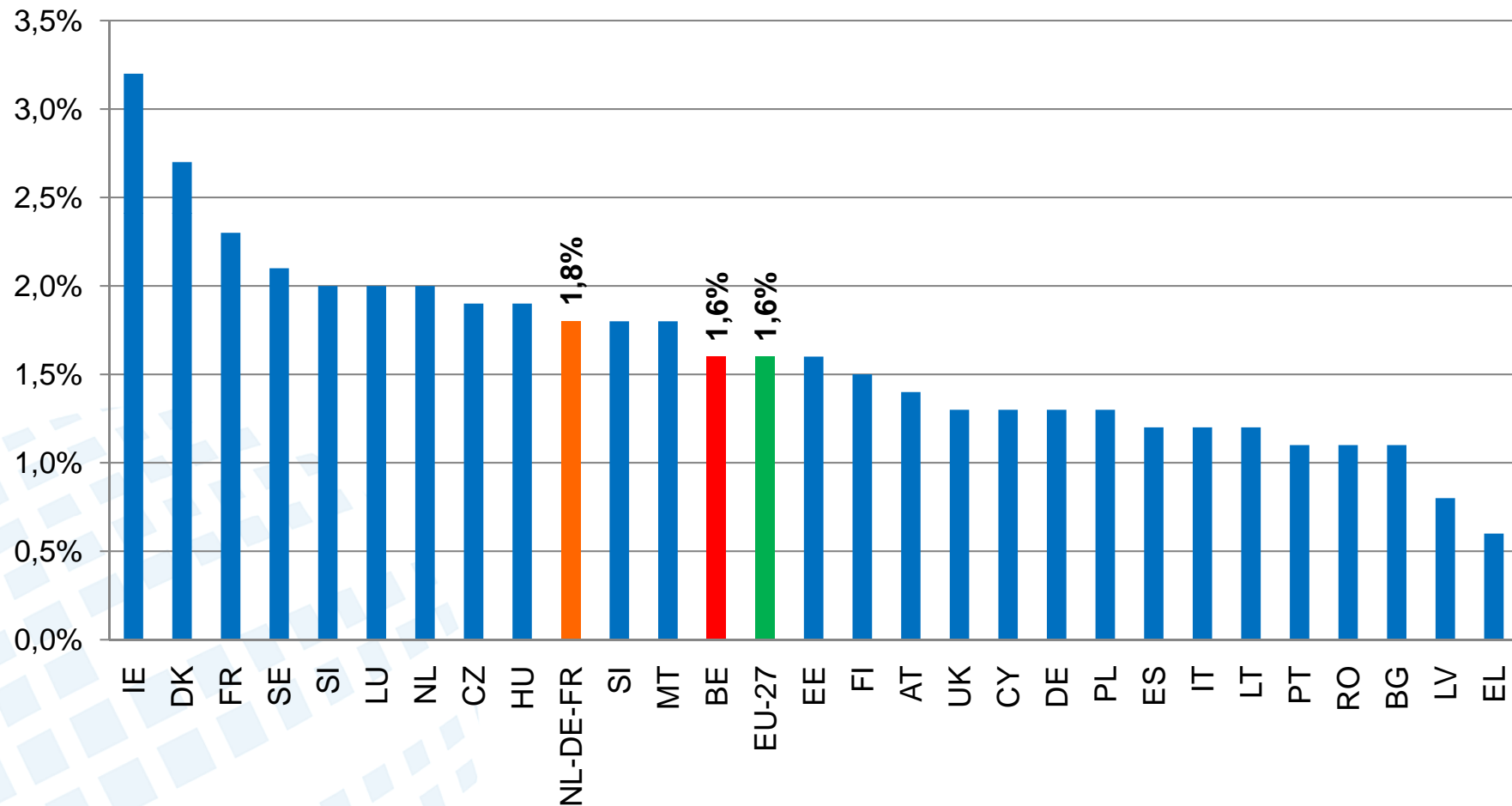
9. Europees kader

- **CVTS – Continuing Vocational Training Survey (survey bij bedrijven)**
  - Basis voor Belgische 1,9% doelstelling
  - Voorlopig cijfer buurlanden ten tijde van de besprekingen was 1,9%, definitief cijfer 1,6%
  - Formele vorming

Kost	1993	1999	2005
België	1,4%	1,6%	1,6%
Buurlanden	1,6%	2,0%	1,8%
Europa	-	2,2%	1,6%

9. Europees kader

Opleidingskost voor ondernemingen in Europa
(Bron: Continuing Vocational Training Survey 2005)

9. Europees kader

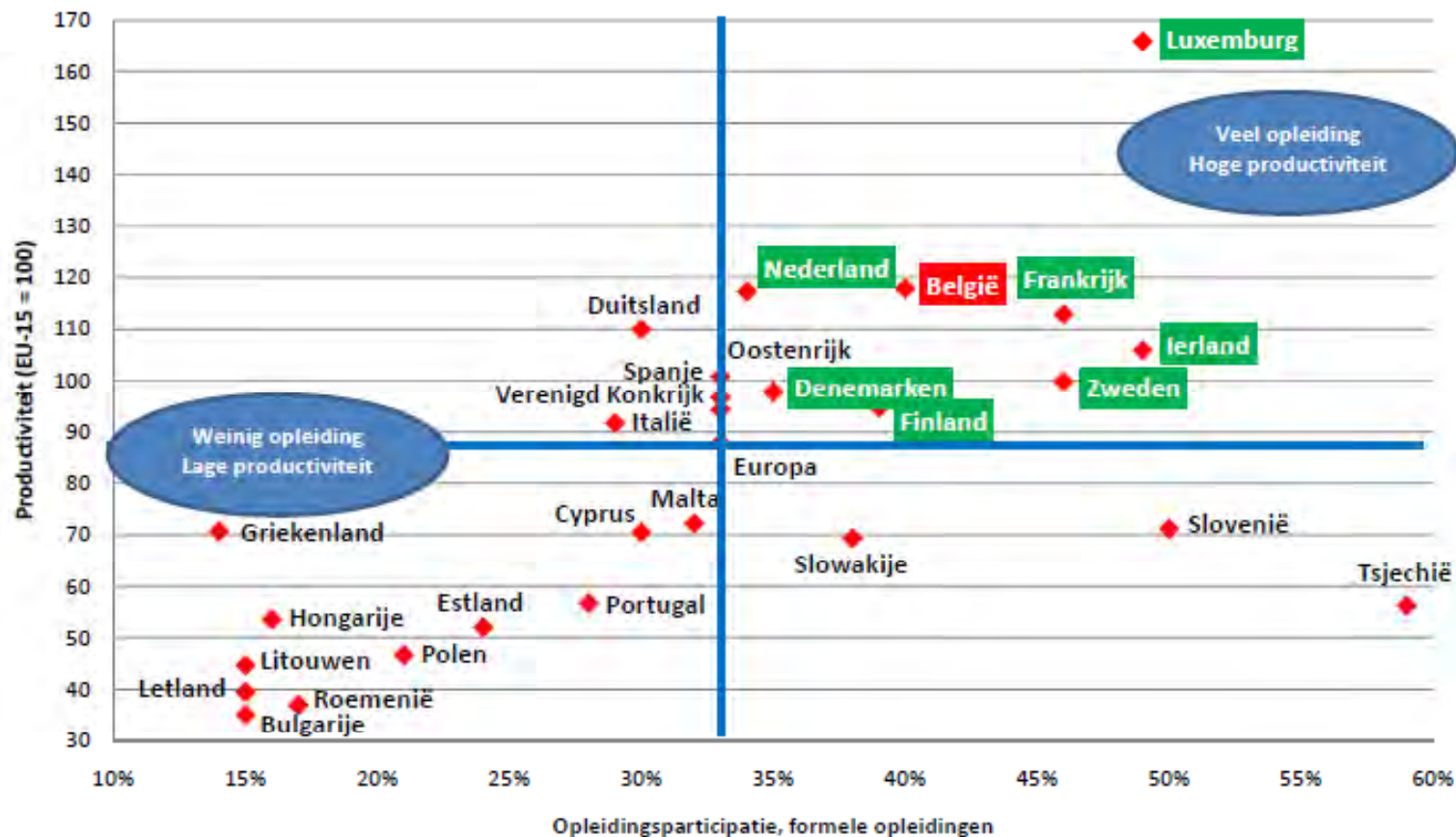
- **CVTS – Continuing Vocational Training Survey (survey bij bedrijven)**
  - Participatiegraad formeel en informeel

Formeel	1993	1999	2005
België	25%	41%	40%
Buurlanden	29%	38%	37%
Europa	-	39% (EU-25)	33%
Informeel (werkplek)			2005
België			21%
Buurlanden			17%
Europa			16%

9. Europees kader

- Belang levenslang leren: veel opleiding (participatie) ~ hoge productiviteit

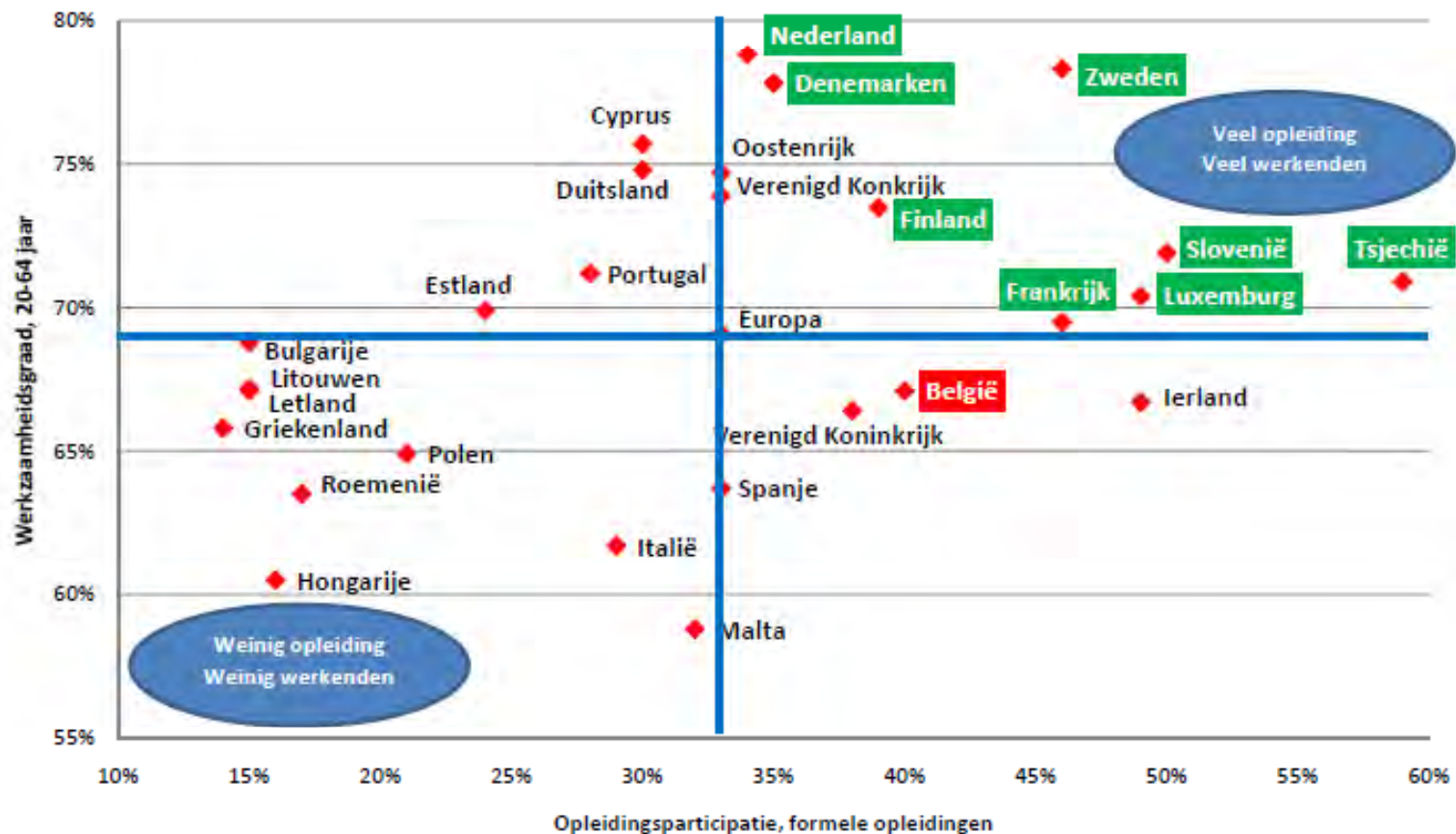
Verband tussen opleidingsparticipatie (formeel) en productiviteit
(Bron: CVTS III, Eurostat)

9. Europees kader

- Belang levenslang leren: veel opleiding (participatie) ~ hoge tewerkstelling

Verband tussen opleidingsparticipatie (formeel) en werkzaamheidsgraad
(Bron: CVTS III, Eurostat)

10. Belgische afspraken

- **Basis: sociale balans**
  - 16% van de ondernemingen hebben opleidingsluik van de 'nieuwe sociale balans' 2008 ingevuld (tegenover 10% in 2007)
  - Wie niets invult, trekt globaal gemiddelde naar beneden (beter om iets dan niets in te vullen)
  - Voorlopige resultaten sociale balans 2009 (beperkte populatie)
    - 21% heeft opleidingsluik ingevuld (idem als beperkte populatie 2008)
    - 18% heeft formele opleidingen ingevuld, 8% informele opleidingen en 4% initiële opleidingen (7% combinatie)

10. Belgische afspraken

■ Doelstelling 1,9% netto investering

Sociale balans (CRB)	1998	2008	2009 Voorlopig
Formeel	1,2%	1,2%	1,1%
Formeel + informeel + bijdragen	-	1,7%	1,6%*
Formeel + informeel + bijdragen +10	-	1,9%	1,8%*

* Waarvan 0,13% bijdragen, zoals berekend door de CRB.

■ Beperkte populatie 2009 (cf. NBB)

- 1,16% formeel = 1,19% bruto kost + 0,06% bijdragen
– 0,09% subsidies
- 1,6% formeel + informeel + initieel (excl. verhoogde bijdragen en niet voor +10)

10. Belgische afspraken

■ Doelstelling 50% participatiegraad

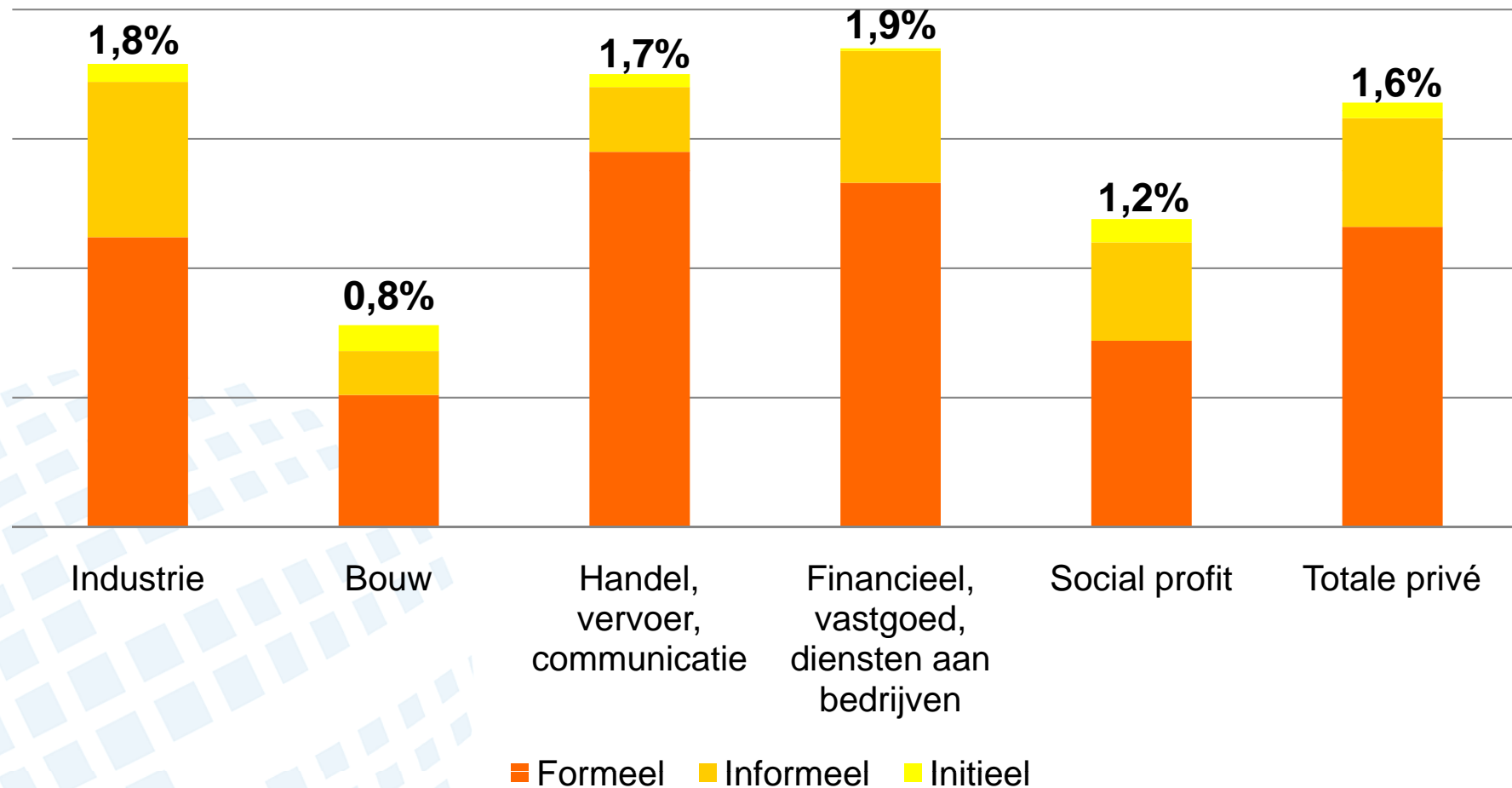
Sociale balans (CRB)	1998	2008	2009
Formeel	30%	31%	33%
Informeel	-	15%	14%

■ Opleidingstijd

Sociale balans (CRB)	1998	2008	2009
Formeel = % van de arbeidstijd	0,7%	0,8%	0,8%
Informeel = % van de arbeidstijd	-	0,3%	0,3%
Formeel = opleidingsuren/deelnemer	35 u	33 u	28 u
Informeel = opleidingsuren/deelnemer	-	30 u	26 u

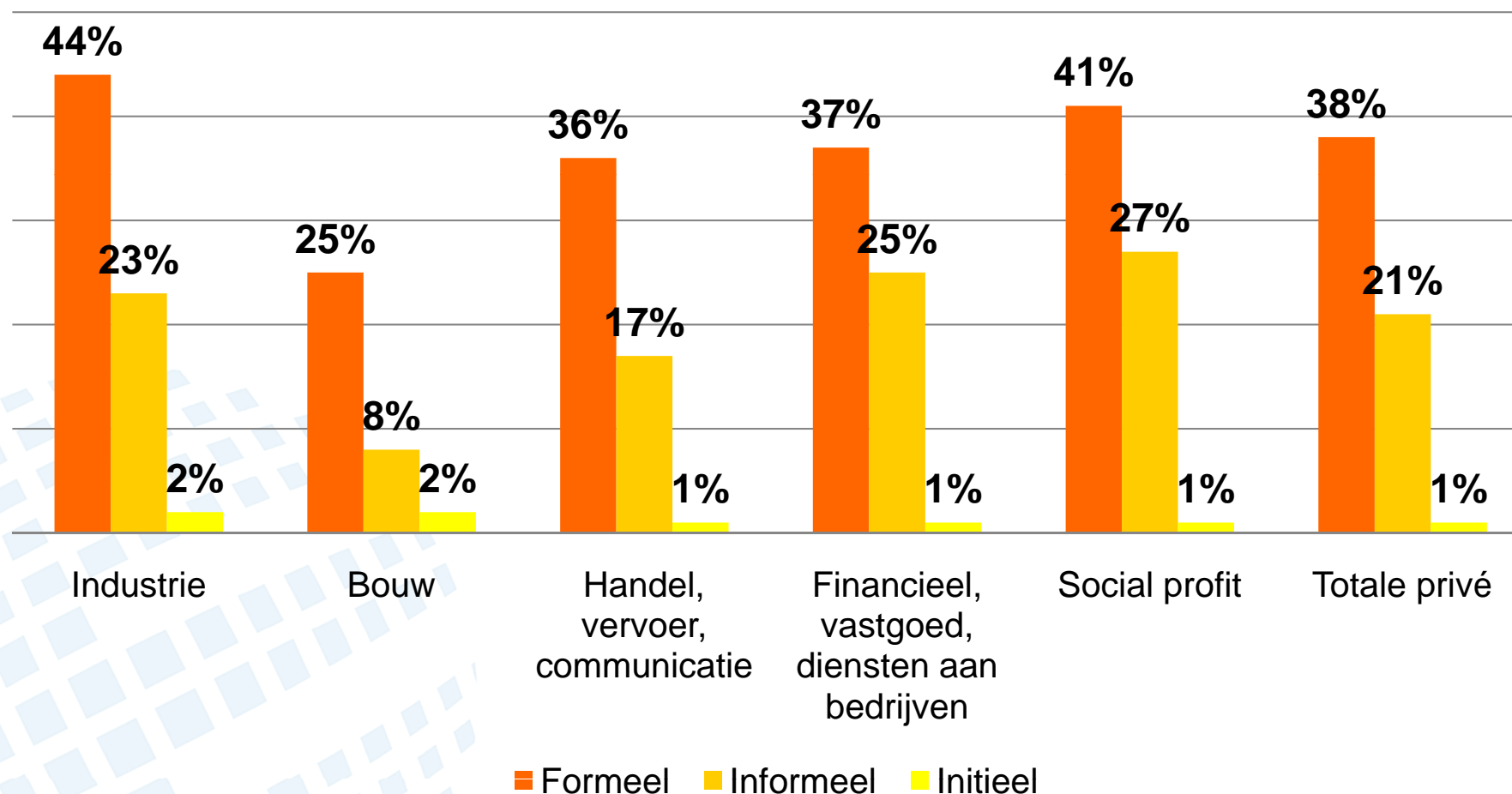
11. Sectorale verschillen

Financiële doelstelling (1,6% beperkte populatie 2009) naar sector cf. NBB

11. Sectorale verschillen

Participatiegraden (beperkte populatie 2009) naar sector cf. NBB

12. Werknemersverschillen

- **Doelstelling 50% participatiegraad**
  - Hoe hoger de scholing, hoe meer opleiding
  - Jongeren worden meer opgeleid dan ouderen
  - Voltijdse werknemers worden meer opgeleid

13. Conclusies

- **Levenslang leren is belangrijk in de competitieve kenniseconomie van vandaag**
- **Belgische ondernemingen investeren veel in LLL (ca. 2 mia EUR/jaar)**
  - BELANGRIJK OM SOCIALE BALANS GOED IN TE VULLEN
- **LLL = gedeelde verantwoordelijkheid**
  - SANCTIES ZOUDEN NIET ALLEEN TEN LASTE VAN WERKGEVERS MOGEN VALLEN!!!

14. Hoe vult u de sociale balans in?

1. Wat is er veranderd sinds 01/12/2008?
2. Uitleg over de verschillende rubrieken
3. Naar wie moet de sociale balans worden gestuurd?
4. Een Excel-tool van het VBO om u te helpen

15. Wat is er in sociale balans veranderd?

- Werkgelegenheidsmaatregelen niet meer te rapporteren
  - RSZ bezorgt gegevens voortaan elektronisch aan werkgever.
  - Werkgever deelt informatie binnen de maand mee aan eventuele ondernemingsraad, of aan vakbondsafvaardiging of aan werknemers (art. 5 CAO nr. 9)
- Toevoeging van informele en initiële opleiding, naast formele opleiding

CS1				1			
NAT.	Datum van ontvangst door de NBB	Nr.	Biz.	E.	D.		CS1/1.

SOCIALE BALANS volgens het VOLLEDIG MODEL
MET BEDRAGEN IN EENHEDEN EURO

Naam : .....

Rechts vorm : .....

Adres : ..... Nr. : ..... Bus : .....

Postnummer : ..... Gemeente : .....

Ondernemingsnummer¹ : .....

Omschrijving van de hoofdactiviteit van de onderneming : .....

Sociale balans met betrekking tot het boekjaar dat de periode dekt van .. / .. / ..... tot .. / .. / .....

Contactpersoon van de onderneming :

Naam : .....

Telefoon : ..... Telefax : .....

E-mailadres : .....

Handtekening voor de onderneming waarvan de sociale balans is opgesteld :

¹ Of inschrijvingsnummer bij de Balanscentrale. Dit nummer moet herhaald worden in de linkerbovenhoek van elke bladzijde in het vak dat daartoe voorzien is.

Nr. _____

CS1/2.

SOCIALE BALANS

Nummers van de paritaire comités die voor de onderneming bevoegd zijn: _____

STAAT VAN DE TEWERKGESTELDE PERSONEN

WERKNEMERS INGESCHREVEN IN HET PERSONEELREGISTER

	Codes	1. Voltijds (boekjaar)	2. Deeltijds (boekjaar)	3. Totaal (T) of totaal in voltijdse equivalenten (VTE) (boekjaar)	3P. Totaal (T) of totaal in voltijdse equivalenten (VTE) (vorig boekjaar)
Tijdens het boekjaar en het vorige boekjaar					
Gemiddeld aantal werknemers	100	.....	.....	.....(VTE)	.....(VTE)
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren ..	101	.....	.....	.....(T)	.....(T)
Personeelskosten	102	.....	.....	.....(T)	.....(T)
Bedrag van de voordelen bovenop het loon	103	XXXXXXXXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXXXXXXXX	.....(T)	.....(T)

Op de afsluitingsdatum van het boekjaar

Aantal werknemers ingeschreven in het personeelsregister

Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst

Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	110	.....	.....	.....
Overeenkomst voor een bepaalde tijd	111	.....	.....	.....
Overeenkomst voor een duidelijk omschreven werk	112	.....	.....	.....
Vervangingsovereenkomst	113	.....	.....	.....

Volgens het geslacht en het studieniveau

Mannen	120	.....	.....	.....
lager onderwijs	1200	.....	.....	.....
secundair onderwijs	1201	.....	.....	.....
hoger niet-universitair onderwijs	1202	.....	.....	.....
universitair onderwijs	1203	.....	.....	.....
Vrouwen	121	.....	.....	.....
lager onderwijs	1210	.....	.....	.....
secundair onderwijs	1211	.....	.....	.....
hoger niet-universitair onderwijs	1212	.....	.....	.....
universitair onderwijs	1213	.....	.....	.....

Volgens de beroepscategorie

Directiepersoneel	130	.....	.....	.....
Bedienden	134	.....	.....	.....
Arbeiders	132	.....	.....	.....
Andere	133	.....	.....	.....

Codes	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
105	.....	.....	.....

Nr.

CS1/3.

UITZENDKRACHTEN EN TER BESCHIKKING VAN DE ONDERNEMING GESTELDE PERSONEN

Tijdens het boekjaar

Gemiddeld aantal tewerkgestelde personen .....
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren .....
Kosten voor de onderneming .....

Codes	1. Uitzendkrachten	2. Ter beschikking van de onderneming gestelde personen
150	.....	.....
151	.....	.....
152	.....	.....

TABEL VAN HET PERSONEELSVERLOOP TIJDENS HET BOEKJAAR

INGETREDEN

Aantal werknemers die tijdens het boekjaar in het personeelsregister werden ingeschreven .....
Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst
Overeenkomst voor een onbepaalde tijd .....
Overeenkomst voor een bepaalde tijd .....
Overeenkomst voor een duidelijk omschreven werk .....
Vervangingsovereenkomst .....

Codes	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
205	.....	.....	.....
210	.....	.....	.....
211	.....	.....	.....
212	.....	.....	.....
213	.....	.....	.....

UITGETREDEN

Aantal werknemers met een in het personeelsregister opgetekende datum waarop hun overeenkomst tijdens het boekjaar een einde nam .....
Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst
Overeenkomst voor een onbepaalde tijd .....
Overeenkomst voor een bepaalde tijd .....
Overeenkomst voor een duidelijk omschreven werk .....
Vervangingsovereenkomst .....
Volgens de reden van beëindiging van de overeenkomst
Pensioen .....
Bruggpensioen .....
Afdanking .....
Andere reden .....
    Waarvan: het aantal werknemers dat als zelfstandige ten minste op halftijdse basis diensten blijft verlenen aan de onderneming .....

Codes	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
305	.....	.....	.....
310	.....	.....	.....
311	.....	.....	.....
312	.....	.....	.....
313	.....	.....	.....
340	.....	.....	.....
341	.....	.....	.....
342	.....	.....	.....
343	.....	.....	.....
350	.....	.....	.....

Nr.

CS1/4.

INLICHTINGEN OVER DE OPLEIDINGEN VOOR DE WERKNEMERS TIJDENS HET BOEKJAAR

	Codes	Mannen	Codes	Vrouwen
Totaal van de formele voortgezette beroepsopleidingsinitiatieven voor de werknemers ten laste van de werkgever				
Aantal betrokken werknemers	5801	.....	5811	.....
Aantal gevolgde opleidingsuren	5802	.....	5812	.....
Nettokosten voor de onderneming	5803	.....	5813	.....
waarvan brutokosten rechtstreeks verbonden met de opleiding	58031	.....	58131	.....
waarvan betaalde bijdragen en stortingen aan collectieve fondsen	58032	.....	58132	.....
waarvan ontvangen tegemoetkomingen (in mindering)	58033	.....	58133	.....
Totaal van de minder formele en informele voortgezette beroepsopleidingsinitiatieven voor de werknemers ten laste van de werkgever				
Aantal betrokken werknemers	5821	.....	5831	.....
Aantal gevolgde opleidingsuren	5822	.....	5832	.....
Nettokosten voor de onderneming	5823	.....	5833	.....
Totaal van de initiële beroepsopleidingsinitiatieven ten laste van de werkgever				
Aantal betrokken werknemers	5841	.....	5851	.....
Aantal gevolgde opleidingsuren	5842	.....	5852	.....
Nettokosten voor de onderneming	5843	.....	5853	.....

16. De methodologische toelichting over de opleidingen

- Document van de Nationale Bank (NBB)
  - legt uit hoe de rubriek 'Opleiding' van de sociale balans moet worden ingevuld
  - Ook FAQ-rubriek nuttig

www.nbb.be

4. Enkele nuttige begrippen (1)

- **Formele opleiding**
  - Klassieke cursussen en stages die doorgaan op een plaats die afgescheiden is van de werkplek
- **Informele opleiding**
  - On-the-job training, afstandsonderwijs (e-of tel-learning), mentoraat, coaching, deelname aan kwaliteitskringen, zelfscholing, deelname aan conferenties, workshops, beurzen,...
- **Initiële opleiding**
  - Alternierend leren, industriële leerovereenkomst, overeenkomst tot beroepsinschakeling, patroonsopleiding

4. Enkele nuttige begrippen (2)

- Financiële inspanning:
  - **Kosten van de investeringen in opleiding**
    - Bezoldiging van de werknemers in opleiding en van de lesgevers, verplaatsingskosten, huisvestingskosten, facturen van opleidingsinstellingen, werkingskosten (lokalen, materieel, meubilair, logistiek & pedagogische benodigdheden)
  - **Bruto en netto financiële inspanning (na aftrek van de subsidies)**
  - **Loonmassa**
    - Boekhoudkundige definitie = cf. code 102 = loon, 13de maand, vakantiegeld,... + patronale bijdragen + bijdragen Fonds Bestaanszekerheid + maaltijdcheques, 2de pijler, verzekeringen,... voor de actieve werknemers die op de Belgische payroll staan

17. De voortgezette beroepsopleiding

- Opleiding gevolgd door personeelsleden
- Op voorhand gepland
- Met als doel de kennis te vergroten of de vaardigheden te verbeteren
- Integraal/ gedeeltelijk gefinancierd door de onderneming

I. De formele opleiding

- Cursussen en stages ontwikkeld door (interne of externe) lesgevers
- Gekenmerkt door een hoge graad van organisatie
- Gaat door op een plaats die afgescheiden is van de werkplek
- Richt zich tot een groep cursisten
- Maakt, in voorkomend geval, het onderwerp uit van een attest dat de opleiding gevolgd werd

I. De formele opleiding

- Aantal opgeleide werknemers?
  - Personeel met arbeidsovereenkomst
  - Met uitzondering van leerlingen, uitzendkrachten, stagiairs
  - Aantal opgeleide werknemers die toegang hebben gehad tot één of meer formele opleidingen
- Aantal gevolgde uren opleiding
  - Aan de opleiding bestede arbeidsuren (uitsluitend tijdens de werkuren of met compenserende verlofdagen, b.v. betaald educatief verlof)

I. De formele opleiding

Nettokosten voor de onderneming?

- Brutokosten rechtstreeks aan de opleiding verbonden
  - + verplichte bijdragen en stortingen aan collectieve fondsen
  - subsidies ontvangen van collectieve fondsen of van de overheid (opleidingspremies, opleidingscheques, enz.)

= Nettokosten voor de onderneming

I. De formele opleiding

Rechtstreeks aan de opleiding verbonden brutokosten

- Bezoldiging van de werknemers in opleiding
- Verplaatsings- en huisvestingskosten
- Facturen van opleidingsinstellingen (indien externe opleiding)
- Bezoldiging van het personeel dat de opleiding heeft gegeven of georganiseerd (indien interne opleiding)
- Werkingskosten (lokalen, materieel, meubilair, logistiek & pedagogische benodigdheden)

II. De informele opleiding

- Vormingsactiviteiten, andere dan de formele opleidingen, die rechtstreeks betrekking hebben op het werk
- Hoge graad van zelforganisatie door de leerling
- Inhoud bepaald naargelang de individuele behoeften van de leerling
  - Voorbeelden: mentoraat, coaching, on-the-job training, deelname aan kwaliteitskringen, zelfscholing, afstandsonderwijs, deelname aan conferenties, workshops, beurzen,...

II. De informele opleiding

- Aantal opgeleide werknemers?
  - Personeel met arbeidsovereenkomst
  - Met uitzondering van leerlingen, uitzendkrachten, stagiairs
  - Aantal opgeleide werknemers die toegang hebben gehad tot één of meer informele opleidingen
- Aantal gevolgde uren opleiding?
  - Aan de opleiding bestede arbeidsuren (uitsluitend tijdens de werkuren)

II. De informele opleiding

Nettokosten voor de onderneming?

- Brutokosten rechtstreeks aan de opleiding verbonden
  - subsidies ontvangen van collectieve fondsen of van de overheid (bv. mentoraatpremies verstrekt door sommige sectorale fondsen)

= Nettokosten voor de onderneming

II. De informele opleiding

Rechtstreeks aan de opleiding verbonden brutokosten

- Bezoldiging van de werknemers in opleiding
- Bezoldiging van het personeel dat de opleiding heeft gegeven
- Kosten van de benodigdheden
- Verplaatsings- en huisvestingskosten
- Het inschrijvingsgeld voor conferenties, beurzen, workshops,...

III. De initiële opleiding

- Opleiding aan personen tewerkgesteld in kader van systemen van alternerend leren en werken
- Doel: behalen van een diploma of officieel certificaat
- Opleidingsduur: ten minste 6 maanden
  - Bv.: industriële leerovereenkomst, overeenkomst tot beroepsinschakeling, patroonsopleiding

III. De initiële opleiding

- Aantal betrokken werknemers?
  - Leerlingen, stagiairs en andere personen in het bezit van een opleidingsovereenkomst
- Aantal gevolgde uren opleiding
  - Die de leerlingen en stagiairs in de onderneming doorbrengen

III. De initiële opleiding

Nettokosten voor de onderneming?

- Brutokosten rechtstreeks aan de opleiding verbonden
  - subsidies ontvangen van collectieve fondsen of van de overheid (bv. mentoraatbonussen toegekend gedurende maximaal drie jaren van een cyclus van alternerende opleiding)

= Nettokosten voor de onderneming

III. De initiële opleiding

- Rechtstreeks aan de opleiding verbonden brutokosten
  - Bezoldigingen, vergoedingen of uitkeringen betaald aan de personen die een initiële beroepsopleiding volgen
  - Bezoldigingen van het personeel dat de opleiding heeft gegeven
  - Werkingskosten
  - Kosten voor leermateriaal

18. Bekendmaking van de sociale balans

- De sociale balans moet worden bekendgemaakt:
  - Intern:
    - Aan de ondernemingsraad
    - Indien geen OR, aan de vakbondsafvaardiging
    - Indien geen VA, ter beschikking van de werknemers gesteld (idem AR)
  - Extern:
    - Nationale Bank (met de jaarrekening)

19. Een perfect aanpasbare Excel-tool van het VBO om u te helpen

Question time

